

253

Dobbeltbeskatningsoverenskomster og skatteundgåelse

- anvendelse af værneregler

Af Jakob Bundgaard, ph.d., partner i advokatfirmaet Moalem Weittemeyer Bendtsen, adjungeret professor, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet, og ph.d.-stipendiat Peter Koerver Schmidt, tax manager, Deloitte, CBS. Begge er tilknyttet CORIT (www.corit.dk).

Artiklen bygger på forfatterens danske nationalrapport vedrørende emnet "Tax Treaties and Tax Avoidance: Application of Anti-Avoidance Provisions" udarbejdet til IFA-kongressen 2010 i Rom. I artiklen opsummeres de væsentligste konklusioner i den danske nationalrapport, og de sammenholdes med hovedlinjerne i generalrapporten.

1. Indledning

Formålet med valget af emne 1 på årets IFA-kongres – "Tax Treaties and Tax Avoidance: Application of Anti-Avoidance Provisions" – er todelt. For det første ønskes det at behandle nationale værneregler med international rækkevidde eller fokus, herunder reglernes forhold til indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomster (DBO'er), og for det andet ønskes det at behandle generelle og specifikke værneregler i landenes DBO'er. Adskillige IFA-kongresser har tidligere berørt emnet international skatteundgåelse, men ingen kongresser har tidligere haft et specifikt fokus på DBO'er og international skatteundgåelse.

Generalrapporten er udarbejdet af *Stef van Weeghel* på baggrund af 44 nationalrapporter.¹ Den danske nationalrapport blev afleveret den 30/9 2009, og fulgte nøje de af generalrapportøren udstukne retningslinjer angående indhold og struktur. Denne artikel er ligeledes struktureret i overensstemmelse hermed.²

2. Nationale værneregler med internationalt fokus

2.1 Overblik

I dansk skattelovgivning findes ikke en generel lovbestemt anti-misbrugsregel (værneregul). I stedet findes den i praksis udviklede realitetsgrundsætning, hvorefter tomme og kunstige skattebetingede dispositioner kan tilsidesættes,

således at beskatningen i stedet foretages i forhold til den modstående realitet.³ Anvendelsesområdet for realitetsgrundsætningen er dog ikke ubegrænset, og anvendelse heraf forudsætter en indiskutabel konstatering af, at almindelige forretningsmæssige dispositioner er tilsidesat til fordel for tomme og skattebetingede dispositioner, således at dispositionernes form står i mod-sætning til deres reelle indhold.⁴

Ud over realitetsgrundsætningen spiller *læren om rette indkomstmodtager*, hvis hjemmel skal findes i SL § 4, ligeledes en rolle. Synspunktet bag denne lære er, at det skattesubjekt, der har den retlige adkomst til indkomstgrundlaget, f.eks. en post aktier, har udøvet en erhvervs-mæssig aktivitet eller har udført en arbejdsindsats, også må være rette indkomstmodtager til afkastet af aktierne, til vederlaget for den udførte erhvervs-mæssige aktivitet samt til vederlaget for det udførte arbejde.⁵ Sammenhængen og grænsedragningen mellem realitetsgrundsætningen og læren om rette indkomstmodtager er ikke helt klar, og de to korrektionsmåder må i vidt omfang anses for overlappende.⁶

De fleste af de 44 lande, hvis skatteregler generalrapporten bygger på, har generelle værneregler, men anvendelsesområdet for reglerne afviger dog væsentligt landene imellem.⁷ I mange af landene er de generelle værneregler lovbestemte, mens de generelle værneregler i bl.a. Indien, Storbritannien, USA og som nævnt Danmark alene er udviklet i retspraksis.⁸

2.2 Generelle værneregler med internationalt fokus eller effekt

Der findes ikke i dansk skattelovgivning eller praksis en generel værneregul med særligt internationalt fokus eller effekt. Imidlertid finder realitetsgrundsætningen og læren om rette ind-

komstmodtager anvendelse på både nationale og internationale forhold. At generelle nationale værneregler også har effekt internationalt, synes at være tilfældet i alle 44 lande.⁹

2.3 Specifikke værneregler med internationalt fokus eller effekt

Måske som følge af manglende generelle værneregler med internationalt fokus eller effekt findes i dansk skattelovgivning et relativt stort antal specifikke værneregler med et sådant fokus. Særligt inden for de seneste 10-15 år er antallet af regler, der skal imødegå skatteundgåelse, skattetænkning og skattearbitrage, vokset. Denne tendens til stigning i antallet af specifikke værneregler med internationalt fokus eller effekt synes at gå igen i mange af de øvrige 44 lande, som indgår i generalrapporten.¹⁰

Som eksempler på specifikke danske værneregler med internationalt fokus eller effekt kan nævnes: Transfer pricing-reglerne i LL § 2 samt SKL § 3 B, CFC-reglerne i SEL § 32 og LL § 16 H, reglerne om investeringsselskaber i ABL § 19, rentefradragsbegrænsningsreglerne i SEL §§ 11 (tynd kapitalisering), 11 B (aktivtest) og 11 C (EBIT-test), reglerne om omkvalificering af hybride sammenslutninger i SEL § 2 A og § 2 C, reglerne om omkvalificering af finansielle hybride instrumenter i SEL § 2 B, reglerne om exit-beskatning i bl.a. SEL § 5, stk. 7, og ABL §§ 38-39, reglen om fradragsbegrænsning ved dobbeltdomicil i SEL § 9, stk. 1, 2. pkt., og KSL § 1, stk. 2, nettoprincippet i LL § 33 F, reglerne til imødegåelse af double dip i LL § 5 G, stk. 1 og 2, reglen om lånefinansierede køb af fordringer i LL § 5 F, fradragsbegrænsningen for vedhængende renter i LL § 5 C, stk. 3, reglerne i KGL §§ 5 og 18 om, at tab på en fordring ikke kan fradrages, såfremt renteindtægter af fordringen eller gevinster på fordringen som følge af en DBO ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst samt LL § 5 I om afskrivninger og fradrag relateret til et fast driftssted eller datterselskab i udlandet omfattet af dansk international samsbeskatning. Endelig kan reglerne om kildeskat på renter af kontrolleret gæld og gevinst på fordringer i SEL § 2, stk. 1, litra d og g, også siges at falde ind under betegnelsen specifikke værneregler med internationalt fokus eller effekt. I selve nationalrapporten

er ovennævnte specifikke værneregler beskrevet nærmere, hvorfor der henvises hertil for yderligere omtale.

I generalrapporten konstateres, at de 44 landes skattesystemer frembyder en overflod af specifikke værneregler med internationalt fokus eller effekt. Derpå kategoriseres reglerne i fire hovedgrupper: a) situationer, hvor skatteyderen ophører med at være hjemmehørende, b) situationer, hvor indkomst flyttes offshore, c) situationer, hvor skattebasen udhules og d) situationer, hvor indkomsten omkvalificeres. De danske regler om omkvalificering af hybride sammenslutninger og instrumenter, jf. SEL §§ 2 A-2 C, hvorefter den danske kvalifikation følger den udenlandske, fremhæves i generalrapporten som særligt bemærkelsesværdige.¹¹

2.4 Forholdet mellem nationale værneregler og DBO'er

Generelt har forholdet mellem de danske værneregler og de af Danmark indgåede DBO'er ikke været genstand for megen diskussion i den skatteretlige litteratur eller praksis. Der findes således ikke nogen righoldig praksis, der kan belyse forholdet. Særligt på tre områder har der dog været nogen diskussion af, om en specifik værneregulering med internationalt fokus eller effekt er uforenelig med Danmarks forpligtelser i henhold til DBO'erne.

For det første har det været diskuteret om reglerne om exit-beskatning af aktieavancer for fysiske personer, jf. ABL § 38-39 (tidligere ABL § 13 a), er i strid med art. 13, stk. 5, i de DBO'er, der er udformet i overensstemmelse med OECD's Modeloverenskomst, og som derfor tildeles domicilstaten en eksklusiv beskatningsret til aktieavancer.¹² Nogle af de af Danmark indgåede DBO'er fordeler beskatningsretten mellem fraflytningslandet og tilflytningslandet, således at fraflytningslandet har beskatningsretten til værdistigningen på aktierne indtil fraflytningen, og tilflytningslandet har beskatningsretten til værdistigningen på aktierne efter fraflytningen.¹³ I andre af Danmarks DBO'er er det fastsat, at tilflytningslandet skal indrømme credit-lempelse for den del af tilflytningslandets skat på aktieavance, som har været genstand for fraflytningsbeskatning i fraflytningslandet.¹⁴ Endelig findes der enkelte eksempler på, at tilflytningslandet

skal indrømme lempelse efter eksemptionsmetoden, for så vidt angår den del af avancen, der er oppebåret indtil det tidspunkt, hvor bopælsændringen fandt sted.¹⁵

For det andet har det været drøftet, om de danske CFC-regler er uforenelige med Danmarks forpligtelser i henhold til indgåede DBO'er.¹⁶ I TfS 2004, 862 slog Landsskatteretten imidlertid fast, at de daværende CFC-regler i SEL § 32 ikke var i strid med art. 7, stk. 1, i Danmarks DBO med Schweiz. Efterfølgende er de danske CFC-regler blevet ændret, og der er i den forbindelse blevet stillet spørgsmålstejn ved, om de nye CFC-regler fortsat ligger inden for rammerne af, hvad der kan accepteres, jf. kommentarerne til OECD's modeloverenskomst art. 1.¹⁷

For det tredje kan det ikke udelukkes, at de danske regler om tynd kapitalisering, jf. SEL § 11, i nogle tilfælde kan være i strid med armslængdeprincippet fastsat i art. 9, stk. 1, i de af Danmarks DBO'er, der er udformet efter OECD modeloverenskomsten.

I generalrapporten henledes opmærksomheden på kommentarerne til art. 1 i OECD's modeloverenskomst, hvor det af pkt. 22 og 22.1 fremgår, at regler om f.eks. brugen af "base company", "substance-over-form", "økonomisk realitet" og generelle anti-misbrugsregler udgør en del af de grundlæggende nationale regler, samt at sådanne regler ikke er behandlet i skatteaftaler og derfor ikke påvirkes heraf.¹⁸ I forlængelse heraf konkluderes, at det i de fleste af de 44 lande er opfattelsen, at generelle nationale værneregler ikke er i strid med de forpligtelser, der følger af de af landet indgåede DBO'er.¹⁹ Derimod synes billedet at være mere broget i relation til spørgsmålet om, hvorvidt specifikke nationale værneregler kan være i konflikt med de af landene indgåede DBO'er.²⁰

2.5 Misbrug af selve DBO'en – nationale værneregler eller fortolkning i henhold til DBO'en

Som en konsekvens af, at de af Danmark indgåede DBO'er som hovedregel ikke indeholder en generel anti-misbrugsbestemmelse, opstår to spørgsmål: 1) Om det er muligt – uafhængigt af intern ret – at indfortolke et anti-misbrugsprincip i DBO'en? 2) Om det er muligt at anvende

interne værneregler, der medfører, at de fordele, som DBO'en i øvrigt giver, alligevel kan nægtes.²¹

Mht. spørgsmål 1 må svaret ud fra et dansk skatteretligt perspektiv formentlig være nej. Der findes ingen eksempler i dansk administrativ eller domspraksis, hvor de fordele der måtte følge af en DBO – ud fra en autonom fortolkning – er blevet nægtet. Formentlig vil danske domstole i stedet være tilbøjelige til at foretage en fortolkning i overensstemmelse med intern dansk ret.²² Denne tendens til at foretage en fortolkning i overensstemmelse med national ret – frem for uafhængigt af intern ret at indfortolke et anti-misbrugsprincip i DBO'en – synes at gå igen hos en væsentlig del af de 44 lande. Der findes dog også en række lande, hvor misbrug af DBO'en kan adresseres såvel med henvisning til en internretlig fortolkning som en fortolkning af selve DBO'en. Endvidere findes enkelte lande, hvor misbrug af DBO'en utvivlsomt alene skal adresseres ved fortolkning af selve DBO'en.²³

Mht. spørgsmål 2 må det tages i betragtning, at det er anført direkte i kommentarerne til OECD's modeloverenskomst, at udgangspunktet er, at fordele i henhold til en DBO ikke skal indrømmes, i tilfælde hvor et hovedformål med at deltage i visse transaktioner eller arrangementer er at sikre en gunstigere skattemæssig position, og hvor det at opnå en gunstigere behandling ville være i strid med formålet og hensigten med de relevante bestemmelser.²⁴

3. Generelle og specifikke værneregler i DBO'er

3.1 Generelt overblik

Der er ikke tradition for, at generelle værneregler optræder i de af Danmark indgåede DBO'er. Dog kan en række mere specifikke værneregler findes i de af Danmark indgåede DBO'er, herunder bestemmelser om retmæssig ejer (beneficial owner).

3.2 Specifikke bestemmelser i DBO'er, som tillader anvendelse af nationale værneregler

Specifikke bestemmelser i DBO'er, som tillader anvendelse af nationale værneregler, er ikke ofte forekommende i de af Danmark indgåede DBO'er.

Dog udgør eksempelvis art. 45, stk. 2, i Danmarks DBO med Tyskland en undtagelse, idet bestemmelsen anfører, at DBO'en ikke skal kunne fortolkes således, at a) en skatteyder, som drager ubehørig fordel af lovgivningen, kan omgå sine skattemæssige forpligtelser i en kontraherende stat; b) Tyskland er forhindret i at pålægge skatter på beløb, som skal medregnes i indkomsten for en person, der er hjemmehørende i Tyskland, i henhold til fjerde del af den tyske Aussensteuergesetz; c) Danmark er forhindret i at pålægge skatter i henhold til regler, som efter begrundelse og formål svarer til de i litra b nævnte regler.

Af generalrapporten fremgår, at relativt få af de 44 landes DBO'er indeholder bestemmelser, der specifikt tillader anvendelse af nationale værnsregler. De af Tyskland og Israel indgåede DBO'er udgør dog en undtagelse, da disse altid synes at indeholde sådanne bestemmelser.²⁵

3.3. Generelle værnsregler i DBO'er

Almindeligvis indeholder de af Danmark indgåede DBO'er ikke generelle værnsregler, hvilket, jf. generalrapporten, også synes at være det almindeligt forekommende i relation til de øvrige landes DBO'er. Dog indeholder nogle af Danmarks DBO'er forskellige former for varianter af mere eller mindre generelle værnsregler.²⁶

Limitations of Benefits (LOB-bestemmelser)

Art. 26, stk. 3, i DBO'en mellem de danske erhvervsorganisationers kontor i Taipei og Taipeis repræsentationskontor i Danmark indeholder en bredt formuleret LOB-bestemmelse. Bestemmelsen fastslår, at en person, som er hjemmehørende i et område, ikke er berettiget til nogen form for nedsættelse af eller fritagelse for beskatning i det andet område i medfør af DBO'en, hvis hovedformålet eller et af hovedformålene for en sådan person eller en anden person knyttet til denne var at opnå fordele i medfør af DBO'en.

Art. 22 i Danmarks DBO med USA indeholder en mere specifikt formuleret LOB-bestemmelse.²⁷ Denne meget detaljerede og komplekse bestemmelse oplister en hel række betingelser, der skal opfyldes, hvis en skatteyder skal være berettiget til at drage fordel af DBO'en. I korte træk har LOB-bestemmelsen til formål at hindre treaty shopping, idet USA lægger betydelig

vægt på, at personer og selskaber i tredjelande – især lande uden en dobbeltbeskatningsoverenskomst med USA – som har indtægter fra USA, ikke må kunne få nedsat den amerikanske beskatning ved at modtage indtægterne gennem f.eks. et dansk selskab, som ikke har andet formål end at minimere skat via udnyttelse af DBO'en mellem Danmark og USA.²⁸

I generalrapporten udtrykkes overraskelse over, at kun en lille del af nationalrapporterne indikerer, at indsættelse af LOB-bestemmelser indgår i de pågældende landes generelle politik mht. udformning af deres DBO'er. Dog konstateres det samtidig, at forekomsten af LOB-bestemmelser synes at være stigende.²⁹

Generelle bestemmelser om subsidær beskatningsret

Art. 22, stk. 2, i den Nordiske DBO indeholder en generel bestemmelse om subsidær beskatningsret. Det fremgår således, at i tilfælde, hvor beskatningsretten til en indkomst eller formue i henhold til DBO'en er tillagt en anden stat end den stat, hvori personen, der oppebærer indkomsten eller ejer formuen, er hjemmehørende og denne anden stat på grund af sin lovgivning ikke medtager indkomsten eller formuen i sin helhed ved beskatningen, eller kun medregner indkomsten eller formuen ved progressionsberegning eller anden skatteberegning, kan indkomsten eller formuen som udgangspunkt kun beskattes i den stat, hvori den pågældende person er hjemmehørende. Danmarks DBO med Tyskland indeholder i art. 24, stk. 3, ligeledes en generel regel om subsidær beskatningsret til fordel for bopælsstaten.

Specifikke bestemmelser om subsidær beskatningsret

Andre af de af Danmark indgåede DBO'er indeholder mere specifikke regler om subsidær beskatningsret.³⁰ Et eksempel herpå findes i Danmarks DBO med Sydafrika, hvor det i art. 29, stk. 1, slås fast, at såfremt en af staterne efter undertegnelsen af DBO'en indfører lovgivning, der fastsætter, at offshore-indkomst oppebåret af et selskab³¹ ikke beskattes i denne stat eller beskattes med en skattesats, der er betydeligt lavere end den skattesats, der finder anvendelse på indkomst fra lignende onshore-virksomhed, skal

den anden stat ikke være forpligtet til at anvende nogen begrænsning fastsat i DBO'en af sin ret til at beskatte den indkomst, der oppebæres af selskabet fra sådan offshore-virksomhed, eller af dens ret til at beskatte udbytte udbetalt af dette selskab.³² Endvidere følger det af art. 29, stk. 2, at i tilfælde, hvor der i nogen af DBO'ens bestemmelser (bortset fra art. 10) er fastsat begrænsninger af en af staternes ret til at beskatte indkomst, og sådan indkomst i henhold til den anden stats lovgivning bliver betragtet som hidrørende fra en kilde uden for denne anden stat og som følge heraf ikke er skattepligtig i denne anden stat, kan den førstnævnte stat beskatte sådan indkomst, som om en sådan bestemmelse ikke fandtes. Bestemmelsen er begrundet med, at Sydafrika anvender territorialprincippet. Af samme årsag indeholder art. 25 i Danmarks DBO med Vietnam en bestemmelse, der fastslår, at i tilfælde, hvor en person oppebærer indkomst fra en kilde uden for Vietnam, og sådan indkomst er fritaget for beskatning efter vietnamesisk lovgivning og også fritaget for beskatning i Danmark efter DBO'en, kan Danmark uanset bestemmelserne i DBO'en beskatte sådan indkomst efter dansk lovgivning.³³

Af art. 23, stk. 3, i Danmarks DBO med Cypern fremgår, at i tilfælde, hvor indkomst i henhold til DBO'en skal fritages for beskatning i en af staterne – f.eks. i Danmark – og en person, for så vidt angår sådan indkomst, i henhold til gældende lov i f.eks. Cypern alene er skattepligtig af den del af indkomstbeløbet, som er overført til eller oppebåret i Cypern og ikke af hele indkomstbeløbet, skal den fritagelse, der i henhold til DBO'en skal indrømmes i Danmark, kun gælde for så stor en del af indkomsten, som er overført til eller oppebåret i Cypern. Stort set enslydende bestemmelser kan findes i Danmarks DBO'er med Malta (art. 24), Singapore (art. 22), Jamaica (art. 24, stk. 4) og Thailand (art. 24, stk. 4). Også DBO'en mellem Danmark og Storbritannien indeholder i art. 28, stk. 1, en lignende bestemmelse, dog alene for så vidt angår *fysiske* personer. Det fremgår af generalrapporten, at mange af de øvrige 43 landes DBO'er med ovennævnte lande – der praktiserer beskatning baseret på *remittance* – indeholder lignende bestemmelser.³⁴

Endelig kan det nævnes, at nogle af de af Danmark indgåede DBO'er indeholder specifik-

ke bestemmelser om subsidiær beskatningsret vedrørende indkomst fra ansættelsesforhold³⁵ og frit erhverv.³⁶

3.4 Specifikke værneregler i DBO'er

De fleste af de af Danmark indgåede DBO'er indeholder bestemmelser om *retmæssigt ejerskab* (*beneficial ownership*) i artiklerne 10-12 om udbytter, renter og royalties. I relation til udbytter fremgår eksempelvis normalt, at udbytte som udgangspunkt beskattes i den stat, hvori modtageren af udbyttet er hjemmehørende. Dog kan udbytte også beskattes i den stat, hvori det udloddende selskab er hjemmehørende, men hvis den *retmæssige ejer* af udbyttet er hjemmehørende i den anden kontraherende stat, må den skat, der pålægges, ikke overstige en given procentsats på typisk mellem 5 pct. og 15 pct.

I de senere år har den danske skatteminister ad flere omgange udtalt sig om betydningen af begrebet retmæssig ejer i en dansk sammenhæng.³⁷ Bl.a. udtalte skatteministeren i forbindelse med behandlingen af L 202 (2008/09), at han er af den opfattelse, at der allerede i gældende dansk skatteret findes et værn i de tilfælde, hvor udbytter udloddes til udenlandske selskaber, som ikke er udbyttets retmæssige ejer.³⁸

Den 3/3 2010 – dvs. efter deadline for indleveringen af den danske nationalrapport – afsagde Landsskatteretten den første afgørelse i dansk skatteret om begrebet retmæssig ejer, jf. SKM2010.268.LSR (TfS 2010, 502).³⁹ Sagen vedrørte spørgsmålet om indeholdelsespligt for en udbytteudlodning fra et dansk selskab til et moderselskab i Luxembourg. I kendelsen fik skatteyderen medhold i, at moderselskabet i Luxembourg ikke kunne underkendes som beneficial owner, idet Landsskatteretten særligt lagde vægt på, at moderselskabet i Luxembourg ikke havde viderekaliseret det pågældende udbytte til dets eget moderselskab eller dets aktionærer, hvorfor selskabet ikke i relation til det pågældende udbytte kunne anses for et "gennemstrømningsselskab". Selvom afgørelsen vedrørte udbytter må det centrale budskab fra kendelsen om, at der forudsættes en faktisk viderebetaling, for at kunne underkende det modtagende selskab som beneficial owner, dog uden videre kunne overføres til renter og royalties også.

Landsskatteretten tilsluttede sig så vidt ses en *dynamisk fortolkning* af DBO'erne, idet den henviste til kommentarerne til OECD-modeloverenskomstens art. 10 fra 2003, selv om sagen vedrørte en fortolkning af en dobbeltbeskatningsoverenskomst fra 1980. Endvidere synes Landsskatterettens henvisning til kommentarerne til OECD-modeloverenskomsten tillige at indikere, at Landsskatteretten tilsluttede sig synspunktet om, at der skal foretages en *autonom fortolkning* af begrebet retmæssig ejer.

Ikke overraskende bemærkes det i generalrapporten, at fortolkningen af begrebet *retmæssig ejer* frembyder væsentlige problemer i så godt som alle landene. Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt begrebet skal undergives en autonom fortolkning eller skal fortolkes i overensstemmelse med intern ret, er opfattelsen blandet landene imellem.⁴⁰

4. Værnsreglerne i et EU-retligt perspektiv

Lovgiver har i flere tilfælde set sig nødsaget til at ændre danske værnsregler med henblik på at sikre, at reglerne ikke var i konflikt med EU-retten – det gælder eksempelvis reglerne om tynd kapitalisering, CFC-beskatning, exit-beskatning, investeringsselskaber og transfer pricing-dokumentation. Dette til trods findes der ikke megen praksis om forholdet mellem danske værnsregler og EU-retten.⁴¹ Alligevel er forholdet mellem danske værnsregler og EU-retten blevet gjort genstand for en forholdsvis omfattende behandling i den danske skatteretlige litteratur.⁴² I de senere år har debatten om danske værnsreglers eventuelle uoverensstemmelse med EU-retten primært drejet sig om de gældende regler for exitbeskatning,⁴³ CFC-beskatning⁴⁴ og rentefradragsbegrænsning.⁴⁵ Netop disse tre områder, synes også at være de mest omdiskuterede i de øvrige EU-lande.⁴⁶

Noter

- 1) Jf. *Stef van Weeghel* i IFA Cahiers de Droit Fiscal, 2010, Volume 95A, Generalrapporten, p. 21.
- 2) For en mere uddybende behandling henvises til selve den danske nationalrapport, der er optrykt i Cahiers de Droit Fiscal International, 2010, Volume 95A, p. 261-279.
- 3) Jf. *Jan Pedersen* i Skatteudnyttelse, 1991, navnlig p. 435 ff. Se endvidere samme forfatter i Cahiers de Droit Fiscal International (2002), Vol. LXXXVIIa, p. 233-247.
- 4) Se om realitetsgrundsættningens begrænsede anvendelsesområde *Jakob Bundgaard & Arne Møllin Ottosen* i R&R (2007), nr. 4, p. 32 et seq., og samme forfattere i European Taxation, februar 2008, p. 59 et seq.
- 5) Se om læren om rette indkomstmodtager *Aage Michelsen* i Lærebog om indkomstskat, 2009, p. 643 et seq., og *Henrik Dam*: Rette indkomstmodtager – fiksering og allokering, 2005.
- 6) Jf. *Jakob Bundgaard* i Skatteret & Civilret, 2006, p. 558 et seq.
- 7) Det drejer sig eksempelvis om *sham, legally ineffective transactions, substance over form, abuse of law, fraus legis* eller blot generelle værnsregler (GAAR).
- 8) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 22.
- 9) Loc. cit.
- 10) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 21.
- 11) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 25.
- 12) Jf. *Aage Michelsen* i International Skatteret, 2003, p. 344 ff.
- 13) Det gælder bl.a. Danmarks DBO'er med Estland, Italien, Letland, Litauen, Sydafrika og Ukraine.
- 14) Det gælder bl.a. Danmarks DBO'er med Argentina, Tyskland, Irland, Mexico og Vietnam.
- 15) Det gælder Danmarks DBO'er med Slovenien og Uganda.
- 16) Se herom *Michael Kirkegaard* i SU 2007, 236.
- 17) Jf. *Lars Nyhegn-Eriksen* i R&R, 2007, nr. 8, p. 64.
- 18) Kommentaren herom blev indsat i 2003.
- 19) Det gælder især regler/doktriner om "substance-overform" og "sham", jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 26.
- 20) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 28-34.
- 21) Spørgsmålet er – i henhold til problemstillingen om beneficial owner – behandlet af *Jakob Bundgaard & Niels Winter-Sørensen* i SR-Skat, nr. 5, p. 395 et seq., og SR-Skat, nr. 6, p. 508 et seq.
- 22) Jf. *Jakob Bundgaard & Niels Winter-Sørensen* i Tax Notes Int'l, 2008, p. 587.
- 23) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 35.
- 24) Jf. kommentarerne til OECD's modeloverenskomst, art. 1, pkt. 9.5.
- 25) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 43. Heraf fremgår endvidere, at de fleste lande, der har indgået DBO'er med Tyskland og Israel, ikke gør indsigelser herimod.
- 26) Det kan diskuteres, om de i det følgende nævnte værnsregler skal betegnes som generelle eller specifikke. De forskellige nationalrapportører har således også tolket dette spørgsmål forskelligt, jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 46.
- 27) Art. 22 i DBO'en mellem Danmark og USA blev ændret som følge af den ratificerede protokol, som trådte i kraft den 28/12 2007. LOB-bestemmelser er standard i USA's DBO'er.

- 28) Se om LOB-bestemmelsen i DBO'en mellem Danmark og USA *Carina Marie Korsgaard & Kristoffer Kowalski* i SU 2008, 130.
- 29) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 49.
- 30) For en mere uddybende omtale af generelle og specifikke bestemmelser om subsidiær beskatningsret i de af Danmark indgåede DBO'er se *Philip Noes* i SU 2003, 3.
- 31) Selskabet skal være involveret i enten a) skibsfartsvirksomhed, b) bank-, finansierings-, forsikrings-, investerings-, eller lignende virksomhed, eller c) virksomhed som hovedkontor, koordineringscenter eller lignende enhed, som yder administrative tjenesteydelser eller lignende støtte til en gruppe selskaber, der udøver sin væsentligste virksomhed i andre stater.
- 32) Art. 26, stk. 1, i DBO'en mellem de danske erhvervsorganisationers kontor i Taipei og Taipeis repræsentationskontor i Danmark indeholder en lignende bestemmelse målrettet indkomst fra bank-, finans- og forsikringsvirksomhed.
- 33) Dette gælder med forbehold af art. 24, stk. 1, litra f, omhandlende lempelse for udbytte (participation exemption).
- 34) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 42.
- 35) Se eksempelvis art. 15, stk. 2, i Danmarks DBO med Australien, art. 14, stk. 2, i Danmarks DBO med Malaysia og art. 26, stk. 3, i den nordiske DBO.
- 36) Se eksempelvis art. 14, stk. 1, i DBO'en mellem Danmark og Grækenland og art. 26, stk. 3, i den nordiske DBO.
- 37) For omtale af disse udtalelser samt analyse af begrebet beneficial ownership se *Jakob Bundgaard & Niels Winther-Sørensen* i SR-Skat 2007, p. 395 ff og p. 508 ff. Se endvidere *Mads Severin Hansens* specialeafhandling optrykt i TfS 2010/10 Særtillæg: "Beneficial Owner".
- 38) Jf. Betænkning af 18/5 2009 over bemærkningerne til nr. 1 til L 202 (2008/09).
- 39) Afgørelsen er omtalt af *Jakob Bundgaard* i SU 2010, 144. Afgørelsen er indbragt for domstolene.
- 40) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 50.
- 41) Østre Landsret fandt i TfS 2008, 199, at det af EU-Domstolens afgørelse i sagen van Dijk, C-470/04 (SU 2006, 334), der underkendte ABL's bestemmelse om sikkerhedsstillelse for skattekravet, kunne udledes, at fællesskabsretten ikke er til hinder for beskatningen af aktieavancer ved fraflytning til en anden medlemsstat.
- 42) Se bl.a. *Thomas Rønfeldt* i Skatteværn og EU-frihed, 2010 samt *Jeppe R. Stokholm* i EU Skatteret, 2008.
- 43) Se *Jens Ravnkilde* i TfS 2009, 158 og *Jane Bolander* i TfS 2009, 159.
- 44) Se eksempelvis *Thomas Rønfeldt* i SpO 2008, p. 65, *Michael Kirkegaard Nielsen* i SU 2007, 236 og *Aage Michelsen* i SU 2008, 85.
- 45) Se *Søren Friis Hansen & Jeppe R. Stokholm* i Cahiers de Droit Fiscal International, Volume 93b, p. 267-275, og *Thomas Rønfeldt* i SpO 2008.65.
- 46) Jf. *Stef van Weeghel*, op. cit., p. 44.